

Színház- és Filmművészeti Egyetem Doktori Iskola

„Mutabor”

Zenés színházrendezés felsőfokon

Elmélkedések a zenés színházrendező-képzés lehetőségeiről

avagy

Mit kell tudnia egy zenés színházrendezőnek?

Doktori disszertáció tézisei

Harangi Mária

2019

Témavezető: Ascher Tamás, egyetemi tanár

Tézisek

A zenés színházrendezők korszerű képzése korunk színházi tendenciáit figyelembe véve, a közönség színvonalas és igényes, a látványos szórakoztatáson túllépő tartalmas kiszolgálását szem előtt tartva alapvető érdeke kulturális életünknek.

Dolgozatomban szeretném letenni a voksomat egyfajta, hazánkban ma működtethető, a hazai színházi rendszernek megfelelő, a piac igényeit kiszolgáló és lehetőségeit figyelembe vevő zenés színházrendező képzési forma mellett.

A leírtakat az egyetemi zenés rendezőképzés tematikájának és metodikájának írásba foglalásához - a mindenkori osztályvezetők, mesterek egyéni szempontjait, hangsúlyait megalapozandó, illetve erősítendő - kiindulási segédanyagként ajánlom.

A színház prózai és zenés ága sok ponton különbözik - működésének formai, tartalmi elemei, létrehozásának módszerei, hatásmechanizmusa tekintetében számos karakteres különbség áll fenn a két terület között.

Véleményem szerint a zenés műfajok sok tekintetben speciális rendezői és színészi képességek és jártasságok meglétét igénylik, ezért ezeknek a képzése megérdemli a különválasztást.

Az Egyetemen jelenleg 'allround' rendezők kinevelésének céljával működtetett zenés képzés sikeressége és létjogosultsága nem kétséges, hasonlóan a harmadik ciklusát futó zenés színész-képzéshez: mindkettő a tulajdonképpeni, az ideális, a prózai és zenés képességeket szükségszerűen egyaránt fejlesztő szakember-képzési utat jelenti.

Áttekintve a színházrendező képzés zenés szakirányának magyarországi történetét, dolgozatomban megvizsgálom, vajon a történeti folyamathoz kapcsolódva, arra épülve, valamint a külföldi példák tanulságait is végiggondolva, milyen lehetőségek állnak a felsőfokú zenés színházrendező-képzés előtt. Sorra veszem a zenés

színházrendező-képzés céljait, a rendezői mesterség gyakorlásához szükséges és pallérozandó képességeket.

A zenés színházrendezők képzését osztatlan 5 év tanidőre képzelem el, igazodva a Színház- és Filmművészeti Egyetem hagyományos gyakorlatához, de minduntalan jelezve az oktatás formáját megújító 3+2 éves rendszer felé való mozdulás esetleges lehetőségeit. A hagyományos 5 éves, illetve a művészeti képzésben kevésbé hatékonynak látszó, de az oktatási tendenciákat látva egyre inkább tért nyerő 3+2 éves bolognai rendszerben is meg kell jelenniük a prózai és a zenés rendezők képzési folyamatát meghatározó erővel befolyásoló találkozási és eltérési pontoknak.

Üdvözölve a SzFE képzési gyakorlatában is egyre gyakrabban alkalmazott, illetve a külföldi példák által is megerősített tendenciát, oktatás-szervezési szempontból praktikusnak, szakmai szempontból pedig gyümölcsözőnek tartom a különböző szakterületek összevonását mind elméleti, mind bizonyos gyakorlati tárgyak oktatási folyamatában.

A képzés menetét, annak tárgyait, vagyis a képzésben szereplő tudomány-, illetve mesterség-területeket alapvetően meghatározza a rendező színházi működése, a zenés rendezői munkafolyamat. A munkafázisok vizsgálata, elemzése megvilágítja a szakma oktatásának elengedhetetlen elemeit, lépcsőfokait, a tárgyak sorrendiségét, egymásra épülését.

Bár a SzFE vállaltan a mester-tanítvány kapcsolatra alapozó, neves színházi alkotó mesterek szakmai tudását egyéni módszerekkel közvetítő oktatásformák helyszíne, a különféle módszerek feltérképezése, felvállalása és alkalmazása, esetleges kritikája mesterektől függetlenül és rajtuk keresztül is arculatképző erővel bír, miközben a teljes tanmenet összeállítása minden mester kezébe iránytűt adhat az öt év tartalmas felépítéséhez.

A cél, hogy a napjainkban oly nagy divatnak (is) számító zenés színház biztos ízlésű és megbízható szakmai színvonalat képviselő, megalapozott mesterségbeli tudással rendelkező, sokoldalú művészekkel gazdagodjék. E célkitűzéssel veszem sorra a képzésben megjelenő tárgyakat, az elméleti és gyakorlati képzés területeit, elkülönítve

a más szakok és szakterületek hallgatóival összevontan oktatható elméleti, készség- és mesterség-tárgyakat. Kitérek az értékelés különböző módjaira, végül pedig az oktatás szakember- és helyigényét térképezem fel, valamint tárgyalom az intézményi együttműködés szükségességét a képzési folyamatban.